

Motion till riksdagen 2025/26:3889

av Lorena Delgado Varas och Daniel Riazat (båda -)

med anledning av skr. 2025/26:65 Riksrevisionens rapport om statens användning och anskaffning av kontorslokaler

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att genomföra samtliga rekommendationer i Riksrevisionens rapport och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

I Riksrevisionens rapport ”Statens användning och anskaffning av kontorslokaler” har en hel del kritik riktats mot regeringen som lämnat sitt svar och förslag i Skrivelse 2025/26:65.

Riksrevisionen har granskat om statens kontorsförsörjning är effektiv och kommit fram till följande slutsatser och rekommendationer. Statens styrning ger myndigheterna stor frihet att själva avgöra lokalbehov och anskaffa kontor. Riksrevisionens övergripande slutsats är att både användning och anskaffning kan bli mer effektiv.

Vidare skriver Riksrevisionen: ”Regeringens styrning ger inte myndigheterna tillräckliga incitament att effektivisera kontorsanvändningen. Myndigheternas

kontorsanvändning styrs mer av den egna budgetens begränsningar än av verksamhetens behov. Det leder till en tröghet i anpassningen när lokalbehoven minskar. Dessutom är anskaffningen av kontorslokaler inte organiserad på ett effektivt sätt och myndigheterna har låg kostnadsmedvetenhet om arbetstiden som används för anskaffningen.

I granskningen uppskattas att statens samlade kontorskostnader uppgår till 10–15 miljarder kronor årligen. Om myndigheterna använde mindre kontorsareor och hade kontor i mindre centrala lägen skulle kostnaderna kunna minska med omkring en fjärdedel. Det är framför allt en effektivare användning av kontorsareor som kan leda till lägre kostnader.”

Riksrevisionen påpekar att distansarbetets utökade möjligheter bör tas tillvara på, att införa en strategi för kontorsanvändning i staten samt att ökad samordning har potential att sänka kostnaderna.

- Deras rekommendationer till regeringen är:
 - Inför en strategi för kontorsanvändningen i staten som tydliggör riktlinjer för kontorsarea och kontorens läge på orten.
- Överväg att komplettera dagens budgetstyrning med aktiva beslut för att säkerställa att strategin efterlevs och för att möjliggöra medvetna politiska prioriteringar.
- Överväg samordnad anskaffning av kontorslokaler för myndigheter på samma ort.

Motivering

Vi delar Riksrevisionens bedömning om att åtgärder behöver införas för att minska statens kostnader inom detta område, men vill samtidigt också påpeka vikten av att staten ska äga sina egna fastigheter och att ett beslut att hyra av privat fastighetsägare skall vara sista alternativet. Erfarenheten i såväl kommuner, regioner, rättsväsendet och andra delar av samhället visar att offentligt ägande av fastigheter är bättre såväl ekonomiskt som ur en säkerhetsaspekt än att hyra in sig hos privata fastigheter vars ägare kan bytas ut till aktörer som kan innebära en säkerhetsrisk för verksamheten och öka kostnaderna. Denna aspekt om eget ägande saknades i Riksrevisionens rapport.

I regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport är det anmärkningsvärt lite självkritik till att läget ser ut som det gör.

Regeringen påpekar att de också anser att det behövs tydligare styrning av och ett bättre stöd för myndigheterna vid användning och anskaffning av lokaler, men skjuter samtidigt över hela ansvaret till de respektive myndigheterna, istället för att ta ett helhetsansvar.

Regeringen säger vidare att ”myndigheternas och regeringens kontinuerliga arbete med att öka effektiviteten i statsförvaltningen samt det arbete med förslag till förordningsändringar för en effektivare och mer ändamålsenlig användning och anskaffning av lokaler som för närvarande pågår inom Regeringskansliet kommer att skapa goda förutsättningar för en mer kostnadseffektiv användning och anskaffning av lokaler i staten.

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.”. Därmed tar inte regeringen till sig någon av de rekommendationer som Riksrevisionen föreslagit.

Vi ställer oss bakom Riksrevisionens rekommendationer med ett ytterligare förslag om att införa som princip att statliga myndigheter i första hand ska hyra statliga objekt och i sista hand privata, om inga andra alternativ finns.

Lorena Delgado Varas (-)

Daniel Riazat (-)